

MEMO Evaluatie Buurtgezinnen

Datum : Maart 2021

Betreft : Evaluatie Buurtgezinnen

Inleiding

Naar aanleiding van het amendement 'Buurtgezinnen van start' heeft Buurtgezinnen op 25 november 2019 een subsidieaanvraag bij de gemeente Sliedrecht ingediend. In dit amendement heeft de raad het college verzocht in januari 2020 te beginnen met de uitvoering van dit het project Buurtgezinnen in Sliedrecht met een proeftijd van twee jaar. In navolging hierop heeft het college op 17 december 2019 besloten om Buurtgezinnen subsidie te verlenen voor een bedrag van € 44.070,- voor het kalenderjaar 2020.

In de subsidiebeschikking is als resultaatafspraken opgenomen dat er aan het einde van het eerste jaar een evaluatie plaats vindt over de kwalitatieve en kwantitatieve effecten van het project om te bepalen of de pilot geslaagd is en eventueel structureel geïmplementeerd zal gaan worden.

Aanleiding subsidie Buurtgezinnen

In de beeldvormende vergadering van 28 mei 2019 heeft de coördinator van Buurtgezinnen een presentatie gegeven over het project Buurtgezinnen over wie zij zijn, wat zij doen en welke effecten het project heeft op de jeugdhulp en welke besparingen dit oplevert. Nadien heeft de gemeente een effectrapportage van Buurtgezinnen ontvangen waarin de effecten worden geconcretiseerd met cijfers en percentages.

Vervolgens heeft de raad met de motie 'Buurtgezinnen' van 25 juni 2019 (zie bijlage 1) verzocht:

- Gebruik te gaan maken van buurtgezinnen.nl en hiervoor in de begroting ruimte te reserveren;
- In samenwerking met onder andere Home Start en het Sociaal Team de uitvoering van het project Buurtgezinnen in Sliedrecht goed te waarborgen;
- In 2019 voorbereidingen te treffen voor het project buurtgezinnen en in januari 2020 te beginnen met de uitvoering van dit project in Sliedrecht met een proeftijd van twee jaar
- De raad op de hoogte te stellen met een jaarlijkse evaluatie van bovenstaand plan.

Nadien heeft de raad bij de behandeling van de begroting op 12 november 2019 het amendement 'Buurtgezinnen van start' (zie bijlage 2) aangenomen met de opdracht aan het college om te starten met het implementeren van Buurtgezinnen in Sliedrecht. Met dit amendement heeft de raad ingestemd met de verwerking van de kosten (€ 46.000,-) voor de implementatie van Buurtgezinnen in Sliedrecht in 2020 en deze te dekken uit de aanwezige stelpost nieuw beleid. En de eerste begrotingswijziging hierop aan te passen.

Evaluatie Buurtgezinnen

In de subsidiebeschikking zijn een aantal resultaatafspraken opgenomen. In deze evaluatie wordt bepaald in hoeverre deze resultaatafspraken zijn behaald. De evaluatie is gebaseerd op de door Buurtgezinnen aangeleverde rapportages. De effecten in de rapportages zijn gemeten in overleg met het Sociaal Team. Deze evaluatie zal het uitgangspunt zijn voor de afweging om wel of niet vervolg te geven aan de inzet van Buurtgezinnen in Sliedrecht.

Beoogde effecten Buurtgezinnen

Buurtgezinnen is een initiatief gebaseerd op een oude gedachte: opvoeden doen we samen. Gezinnen die het zwaar hebben worden gekoppeld aan een stabiel gezin in de buurt. Op laagdrempelige, gelijkwaardige en alledaagse wijze krijgen kinderen wat extra liefde en aandacht en worden ouders even ontlast. Doordat de ouders weer op adem kunnen komen en sterker kunnen worden, kunnen de kinderen veilig en gezond blijven opgroeien in hun eigen gezin en omgeving.

Naast het doel om het welzijn binnen gezinnen en de sociale cohesie in de gemeente te vergroten is het doel dat inzet van Buurtgezinnen inzet van zwaardere formele hulp, uithuisplaatsingen en ondertoezichtstellingen voorkomt en daarmee een kostenbesparing oplevert.

Resultaatafspraken subsidiebeschikking

Vertrekpunt voor deze evaluatie zijn de resultaatafspraken die zijn opgenomen in de subsidiebeschikking voor buurtgezinnen uit 2020:

- Buurtgezinnen werkt intensief samen met de partijen uit het Bonkelaarhuis en maakt verbinding in de uitvoering van het werk. Dit komt onder andere tot uiting in concrete samenwerkingsafspraken – en afstemmingsoverleggen met relevante partners uit het Bonkelaarhuis, zodat Buurtgezinnen naadloos aansluit op de reeds aanwezige sociale structuur in Sliedrecht.
- Buurtgezinnen geeft per gezin aan of en op welke manier er is samengewerkt met andere partijen uit het Bonkelaarhuis.
- Buurtgezinnen realiseert minimaal 10 koppelingen tussen gezinnen.
- Aan het einde van 2020 vindt er een evaluatie plaats van Buurtgezinnen. Hiervoor maakt Buurtgezinnen een effectenrapportage, waarin voor alle koppelingen de kwalitatieve en kwantitatieve effecten voor ouders en kinderen worden beschreven en een berekening wordt gemaakt van de gerealiseerde kostenbesparingen.
- Deze effecten en kostenbesparingen zijn afgestemd met (de manager van) het Sociaal Team.
- Ieder kwartaal zal een voortgangsgesprek met de coördinator van Buurtgezinnen worden gevoerd waar ingegaan wordt op de behaalde resultaten.

Corona

Vanwege de Lockdown in april en mei 2020 waren er geen kennismakingen, huisbezoeken en koppelingen van Buurtgezinnen mogelijk. Het contact met gezinnen en verwijzers vond alleen telefonisch plaats. Begin juni 2020, toen er vanuit de overheid versoepelingen kwamen, nam het aantal aanmeldingen van zowel vraag als steungezinnen toe. Ondanks de Coronacrisis zijn het aantal afgesproken koppelingen (10) in 2020 behaald.

Evaluatie resultaatafspraken

De resultaatafspraken zijn geëvalueerd met de manager van het Sociaal Team (het Bonkelaarhuis).

- ✓ **Buurtgezinnen werkt intensief samen met de partijen uit het Bonkelaarhuis en maakt verbinding in de uitvoering van het werk. Dit komt onder andere tot uiting in concrete samenwerkingsafspraken – en afstemmingsoverleggen met relevante partners uit het Bonkelaarhuis, zodat Buurtgezinnen naadloos aansluit op de reeds aanwezige sociale structuur in Sliedrecht.**

De coördinator van Buurtgezinnen is wekelijks aanwezig in het Bonkelaarhuis en werkt samen met de partijen uit het Bonkelaarhuis. Tijdens de periode van de Lockdown is de coördinator niet fysiek aanwezig geweest in het Bonkelaarhuis. Wel was er telefonisch contact tussen partners. Naast het contact met de partners uit het Bonkelaarhuis is Buurtgezinnen bekend bij de kinderopvang, onderwijs en andere maatschappelijke partners. Verder sluit Buurtgezinnen aan bij reeds bestaande initiatieven vanuit bijvoorbeeld de bibliotheek, SOJS, Kinderboerderij, Sportverenigingen, kerken, ouderenverenigingen, hobbyclubs e.d. Geconcludeerd kan worden dat Buurtgezinnen goed aansluit op de reeds aanwezige sociale structuur in Sliedrecht.

- ✓ **Buurtgezinnen geeft per gezin aan of en op welke manier er is samengewerkt met andere partijen uit het Bonkelaarhuis.**

In de door Buurtgezinnen opgemaakte effectenrapportage wordt in het bijgevoegde 'Overzicht effecten nieuwe koppelingen' inzichtelijk gemaakt welke hulpverlener/partij betrokken is bij het vraaggezin. De wijze van samenwerking is afhankelijk van de casuïstiek (maatwerk). Buurtgezinnen is bedoeld als ondersteuning en is geen formele hulpverlening.

Buurtgezinnen maakt met de ouders afspraken over de terugkoppeling aan de hulpverlening. Ouders kiezen vaak voor de optie dat zijzelf een terugkoppeling geven.

Als de coördinator van Buurtgezinnen denkt dat er meer nodig is, bespreekt zij dit met ouders en neemt vervolgens contact op met de hulpverlening. Er is geen contact met hulpverlening zonder toestemming van de ouders. In zeer zorgelijke situaties, wanneer de veiligheid van de kinderen in het geding is, wordt hier uiteraard een uitzondering in gemaakt.

- ✓ **Buurtgezinnen realiseert minimaal 10 koppelingen tussen gezinnen.**
In 2020 zijn in Sliedrecht 11 (nieuwe) koppelingen tussen gezinnen gemaakt.
- ✓ **Aan het einde van 2020 vindt er een evaluatie plaats van Buurtgezinnen. Hiervoor maakt Buurtgezinnen een effectenrapportage, waarin voor alle koppelingen de kwalitatieve en kwantitatieve effecten voor ouders en kinderen worden beschreven en een berekening wordt gemaakt van de gerealiseerde kostenbesparingen.**
Buurtgezinnen heeft ieder kwartaal een voortgangsrapportage aan de gemeente overlegd met de kwalitatieve effecten van de vraaggezinnen. Voor de kwantitatieve effectmeting en het inzichtelijk maken van de gerealiseerde kostenbesparingen heeft de coördinator in december 2020 aangegeven meer tijd nodig te hebben. Op 1 maart 2021 heeft Buurtgezinnen de effectrapportage 2020 bij de gemeente aangeleverd. Mede op basis van deze rapportages is deze evaluatie opgesteld.
- ✓ **Deze effecten en kostenbesparingen zijn afgestemd met (de manager van) het Sociaal Team.**
De effecten van Buurtgezinnen zijn gemeten in overleg met het Sociaal Team. Het Sociaal Team ziet de toegevoegde waarde van Buurtgezinnen en Buurtgezinnen wordt door het Sociaal Team als laagdrempelig ervaren. Hieronder, onder het kopje "Financiële effecten" wordt ingegaan op de gerealiseerde kostenbesparingen.
- ✓ **Ieder kwartaal zal een voortgangsgesprek met de coördinator van Buurtgezinnen worden gevoerd waar ingegaan wordt op de behaalde resultaten.**
Ieder kwartaal heeft Buurtgezinnen een voortgangsrapportage met de gemeente gedeeld en is er een voortgangsgesprek gevoerd met de beleidsadviseur van de gemeente. In deze voortgangsrapportage staan casusbeschrijvingen en kwalitatieve effecten.

Kwalitatieve effecten

In de effectenrapportage¹ benoemen hulpverleners en vraaggezinnen de volgende kwalitatieve opbrengsten:

Effecten (vraag) kinderen:

- Onbezorgd kind kunnen zijn
- Kind groeit in sociaal emotionele ontwikkeling en mentaal welbevinden en vergroot zijn/haar wereld
- Kind krijgt meer sociale contacten
- Kind krijgt meer zelfvertrouwen en veerkracht
- Kind heeft vertrouwenspersoon.

Effecten (vraag)ouders:

- Ouders kunnen uitrusten (en hebben minder opvoedstress) en krijgen energie om in positieve zin aan hun kinderen te besteden.
- Ouders ervaren steun en luisterend oor
- Uitbreiding van het netwerk
- Ouders krijgen ruimte om hun (GGZ of medische) behandelingen voort te zetten
- Waardering voor informele sfeer en laagdrempeligheid
- Toename zelfvertrouwen en veerkracht
- Activering: oppakken werk of anderen helpen

¹ Voor het volledige overzicht van de effecten van de koppelingen zie bijlage 1 van de effectenrapportage.

Ook voor de steungezinnen levert de inzet van Buurtgezinnen iets op. De opbrengsten die het meest worden benoemd zijn plezier, voldoening en verrijking van de steungezinnen. Tussen een aantal gezinnen ontstaat wederkerig contact en vriendschap.

Financiële effecten

Buurtgezinnen is voor de gemeente Sliedrecht een verantwoorde investering als de (verwachte) besparing hoger is dan de kosten van Buurtgezinnen.

Kosten

De kosten van Buurtgezinnen bestaan uit het verleende subsidiebedrag van **€ 44.070,-**.

Besparingen

In de bijgevoegde effectenrapportage heeft Buurtgezinnen 'de zeer waarschijnlijke kwantitatieve besparingen' inzichtelijk gemaakt. Buurtgezinnen merkt hierbij op dat de kwantitatieve besparingen in de regel pas na twee jaar gemeten kunnen worden. Zij lichten toe dat na twee jaar de effecten op ouders en kinderen veel beter zichtbaar zijn en er beter iets te zeggen is over de hulpverlening die mogelijk is afgebouwd en/of niet langer nodig is geweest.

Buurtgezinnen heeft ervoor gekozen om de besparingen te benoemen die gerelateerd zijn aan de kinderen (besparingen op het gebied van jeugdhulp). De besparingen op kosten van de volwassenen (bv. GGZ traject tot bijstandsuitkering) zijn niet meegenomen in de kostenbesparingen.

Uit de effectenrapportage blijkt dat de inzet van Buurtgezinnen in 2020 een bedrag van **€ 6.873,** heeft bespaard (op verwachte jeugdhulp kosten van het vraaggezin). De besparingen bestaan met name uit het voorkomen van de inzet van (weekend)pleegzorg, logeerhuis, crisisopvang en inzet van het School Maatschappelijk Werk.

Buurtgezinnen geeft aan dat zij verwachten dat op termijn door de inzet van Buurtgezinnen in de vraaggezinnen betrokken hulpverlening nog meer kan worden gereduceerd.

Conclusie

De inzet van Buurtgezinnen had als doel om het welzijn binnen gezinnen en de sociale cohesie in Sliedrecht te vergroten en om een kostenbesparing te realiseren ten aanzien van de jeugdhulpkosten. Om richting te geven aan dit doel zijn in de subsidiebeschikking zes resultaatafspraken opgenomen. Uit deze evaluatie blijkt dat alle zes zijn behaald.

Een van deze resultaatafspraken behelst een evaluatie van Buurtgezinnen over 2020, waarvoor Buurtgezinnen een effectrapportage opstelt, waarin de kwalitatieve effecten voor ouders en kinderen worden beschreven en een berekening wordt gemaakt van de gerealiseerde kostenbesparingen.

Inhoudelijk een succes

De effectenrapportage laat zien dat de inzet van Buurtgezinnen inhoudelijk/kwalitatief een succes is; Buurtgezinnen wordt gewaardeerd door ouders, kinderen en hulpverleners. Verder heeft Buurtgezinnen zich goed gepositioneerd in de Sliedrechtse sociale infrastructuur. Er is een goede aansluiting en samenwerking met de andere maatschappelijke partners.

Financieel niet het gewenste resultaat

Het doel om kosten te besparen is niet gehaald. De investering van € 44.070,- is veel duurder/meer dan de opbrengst van € 6.873,-. Daarbij moet de opbrengst van € 6.873,- met de nodige voorzichtigheid worden geïnterpreteerd. Het betreffen slechts inschattingen. Geen enkele toekomst ligt vast. De vraag kan ook gesteld worden of de geschatte besparing ook met het bestaande aanbod gemaakt kunnen worden (zoals bv. maatwerkoplossing.). Anderzijds kan de kostenbesparing op de langere termijn juist veel hoger uitpakken.

Geconcludeerd kan worden dat de inzet van Buurtgezinnen inhoudelijk een succes is, maar geen, of slechts beperkte, kostenbesparing heeft opgeleverd. Het niet opleveren van de gewenste kostenbesparing is doorslaggevend bij de afweging om wel of niet vervolg te geven aan de inzet van Buurtgezinnen. Daarom wordt voorgesteld de subsidie voor 2021 niet voort te zetten.

Bijlagen

- Motie 'Buurtgezinnen' van 25 juni 2019
- Amendement 'Buurtgezinnen van start' 12 november 2019
- Effectenrapportage Buurtgezinnen 2020
- Voortgangsrapportages